

Legitimation straffar ut duktiga lärare

Dagens Nyheter den 20 november 2010

Läraryrket och Lärarnas Riksförbund försvarar nu propositionen om lärarlegitimationen och kritiserar min artikel på DN Debatt 18/11. Deras argument är dock svaga.

Självfallet är legitimationen till för att skydda eleven men eftersom vi inte vet hur utbildningen ska utformas för att garantera lärarnas kompetens så innebär inte lärarutbildningen ett sådant skydd. Introduktionsåret skulle kunna garantera kvaliteten men det är då rektorerna – en uppenbar part i målet - som ska stå för bedömningen. Vidare hinner rektorerna enligt Skolinspektionen inte med att ta ett pedagogiskt ansvar ens i dagsläget.

Lärarna möter och ansvarar för eleverna dagligen och under lång tid. Medan detta gör lärarna utmärkt positionerade för att bedöma eleverna så försvårar detta även det externa ansvarsutkrävandet.

Den ökade administrativa bördan som legitimationen kommer att innebära viftas undan med att skolorna får anställa fler lärare. Även om fler lärare anställs så finns dock ett val om dessa ska undervisa eller sköta tämligen meningslös administration.

LR och LF hoppas att stat, friskolor och kommuner ska se till att det finns introduktionsårsplatser för de nyutexaminerade lärarstudenterna. De problem som läkarna har när det gäller att hitta lämpliga AT-platser tyder på att denna förhoppning nog får kallas from. Problemen är dessutom vida större inom läraryrket då det rör sig om fler personer och betydligt fler ansvariga aktörer som på något sätt ska hantera frågan. Det finns vidare ingen infrastruktur för introduktionsåret beskriven i propositionen.

Många lärare kommer att behöva vikariera i väntan på lämplig introduktionsplats vilket inte LR och LF nämner. Därmed svarar de inte på frågan om vem som ska erbjuda vikariatet till de nyutexaminerade men icke-legitimerade lärarna. Dessa lärare får inte ansvara för undervisningen, de får inte sätta betyg och om någon legitimerad lärare söker vikariatet så kommer de inte ens i fråga för tjänsten. De nyutexaminerade lärarna kommer alltså att ha en mycket besvärlig arbetsmarknadssituation vilket kommer att göra lärarutbildningen mindre attraktiv än i dag.

Slutligen så utgår LR och LF från att Skolverket kommer att se till att inga lärare hamnar i kläm. Skolverket måste emellertid anpassa sig efter vad lagen säger och propositionen är tydlig att undervisning på rätt nivå och i rätt ämnen är nödvändig för att de behöriga lärarna i systemet ska få sina legitimationer. Detta kommer att straffa ut många duktiga lärare.

Jonas Vlachos

docent i nationalekonomi,

Stockholms universitet och Institutet för Näringslivsforskning, IFN